

Εγχειρίδιο αναφορικά με την Εγκύκλιο Ε01/2022

Σκοπός του παρόντος Εγχειριδίου είναι η παροχή καθοδήγησης ώστε οι Υπόχρεες Οντότητες του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου (εφ' εξής οι «Υπόχρεες Οντότητες») να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις που επιβάλλει η υποχρέωση συμμόρφωσης με τις κυρώσεις, που αυξάνονται ραγδαία σε αριθμό και εύρος, έχουν ευρεία επίδραση και είναι δεσμευτικές για κάθε φυσικό και νομικό πρόσωπο.

1) Πότε ένα πρόσωπο θεωρείται ότι υπόκειται στις κυρώσεις;

Ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο θεωρείται ότι υπόκειται στις κυρώσεις όταν του έχουν επιβληθεί οικονομικές ή άλλες κυρώσεις ή δραστηριοποιείται σε τομείς που απαγορεύονται δυνάμει των διατάξεων των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών ή/και αποφάσεις και Κανονισμοί του Συμβουλίου της Ε.Ε.

Τονίζεται ότι σε κάποιες περιπτώσεις οι κυρώσεις εφαρμόζονται και σε πρόσωπα που δεν κατονομάζονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών. Για παράδειγμα, το πάγωμα περιουσιακών στοιχείων δυνάμει του Άρθρου 2 του Κανονισμού 269/2014 δεν περιορίζεται στα πρόσωπα που κατονομάζονται στο Παράρτημα στον Κανονισμό αλλά και σε πρόσωπα που ανήκουν ή ελέγχονται από τα κατονομαζόμενα πρόσωπα. Είναι συνεπώς απαραίτητο να γίνεται ενδελεχής έλεγχος για να διαπιστωθεί όχι μόνο αν πρόσωπο προς το οποίο Υπόχρεα Οντότητα θα παρέχει υπηρεσίες κατονομάζεται στον Κανονισμό αλλά και εάν συνδέεται με τέτοιο πρόσωπο. Το ίδιο ισχύει και σε σχέση με διάφορες απαγορεύσεις δυνάμει του Κανονισμού 833/2014.

2) Ποια κριτήρια εφαρμόζονται ή συνυπολογίζονται κατά την αξιολόγηση ενός νομικού προσώπου ως επηρεαζόμενο από τις κυρώσεις;

Συγκεκριμένα για τα νομικά πρόσωπα σημειώνονται τα ακόλουθα:

2.1. Κυριότητα

Το κριτήριο που πρέπει να εξετάζεται ώστε να αξιολογηθεί κατά πόσον νομικό πρόσωπο ή οντότητα ανήκει σε άλλο πρόσωπο ή οντότητα είναι η κατοχή ποσοστού άνω του 50% των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας της οντότητας ή η κατοχή πλειοψηφικής συμμετοχής σε αυτή. Αν πληρείται το εν λόγω κριτήριο, τότε θεωρείται ότι το νομικό πρόσωπο ή οντότητα ανήκει σε άλλο πρόσωπο ή οντότητα.

2.2. Έλεγχος

Στα κριτήρια που συνεκτιμώνται ώστε να αξιολογηθεί κατά πόσον ένα νομικό πρόσωπο ή οντότητα ελέγχεται από άλλο πρόσωπο ή οντότητα, αποκλειστικά ή

δυνάμει συμφωνίας με άλλο μέτοχο ή άλλο τρίτο μέρος, μπορούν να συγκαταλέγονται μεταξύ άλλων τα εξής:

1. το δικαίωμα ή η άσκηση του δικαιώματος διορισμού ή ανάκλησης της πλειοψηφίας των μελών του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω νομικού προσώπου ή οντότητας,
2. ο διορισμός, μόνο με την άσκηση των δικαιωμάτων της ψήφου, της πλειοψηφίας των μελών των διοικητικών, διευθυντικών ή εποπτικών οργάνων ενός νομικού προσώπου ή μιας οντότητας που ασκούσαν καθήκοντα κατά το τρέχον και το παρελθόν οικονομικό έτος,
3. ο αποκλειστικός έλεγχος, δυνάμει συμφωνίας με άλλους μετόχους ή μέλη νομικού προσώπου ή οντότητας, της πλειονότητας των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή μελών του εν λόγω νομικού προσώπου ή οντότητας,
4. το δικαίωμα άσκησης κυριαρχικής επιρροής σε ένα νομικό πρόσωπο ή οντότητα, δυνάμει συμφωνίας που έχει συναφθεί με το εν λόγω νομικό πρόσωπο ή οντότητα, ή σύμφωνα με την ιδρυτική του πράξη ή τις καταστατικές διατάξεις, εφόσον το δίκαιο από το οποίο διέπεται το εν λόγω νομικό πρόσωπο ή οντότητα επιτρέπει την υπαγωγή σε παρόμοια συμφωνία ή όρο,
5. η δυνατότητα δικαιώματος άσκησης κυριαρχικής επιρροής, όπως αναφέρεται στο σημείο «δ», χωρίς παράλληλη κατοχή του δικαιώματος αυτού,
6. το δικαίωμα χρησιμοποίησης του συνόλου ή μέρους των περιουσιακών στοιχείων ενός νομικού προσώπου ή μιας οντότητας,
7. η διαχείριση νομικού προσώπου ή οντότητας σε ενοποιημένη βάση, με δημοσίευση ενοποιημένων λογαριασμών,
8. η εις ολόκληρον αλληλέγγυα ευθύνη για τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις νομικού προσώπου ή οντότητας, ή η εγγύηση των υποχρεώσεων αυτών.

Αν πληρούται οποιοδήποτε από τα κριτήρια αυτά, τότε θεωρείται ότι το νομικό πρόσωπο ή οντότητα, ελέγχεται από άλλο πρόσωπο ή οντότητα, εκτός αν κατά περίπτωση μπορεί να διαπιστωθεί το αντίθετο.

Σημειώνεται ότι μία οντότητα που έχει ιδρυθεί σε κράτος μέλος της ΕΕ (και εν προκειμένω στη Κύπρο) δεν μπορεί, μεταξύ άλλων, να χρησιμοποιεί εταιρεία την οποία ελέγχει, ως εργαλείο για να παρακάμπτει απαγόρευση, ακόμα και όταν η εταιρεία αυτή δεν έχει ιδρυθεί στην ΕΕ, ούτε μπορεί η εν λόγω οντότητα να δίνει οδηγίες προς τέτοιο σκοπό.

3) Τι θεωρείται έμμεση διάθεση κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων;

Νοούμενου ότι η κυριότητα ή ο έλεγχος διαπιστώνεται σύμφωνα με τα ανωτέρω κριτήρια, η διάθεση κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων σε νομικά πρόσωπα ή οντότητες τα οποία ανήκουν σε πρόσωπο ή οντότητα που αναφέρεται στις λίστες κυρώσεων ή ελέγχονται από αυτά, θα θεωρείται κατ' αρχήν ως έμμεση διάθεση αυτών στο/στην τελευταίο/τελευταία, εκτός εάν μπορεί ευλόγως να αποδειχθεί, κατά περίπτωση και με προσέγγιση βασιζόμενη στην ανάλυση του κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές περιστάσεις και συμπεριλαμβανομένων των κατωτέρω κριτηρίων, ότι τα εν λόγω κεφάλαια ή οικονομικοί πόροι δεν θα χρησιμοποιηθούν από ή υπέρ του εν λόγω καταχωρηθέντος προσώπου ή οντότητας.

Στα κριτήρια που θα συνεκτιμηθούν περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα εξής:

1. η ημερομηνία και η φύση των συμβατικών δεσμών μεταξύ των οικείων οντοτήτων (φέρ' ειπείν συμβόλαια πωλήσεων, αγοράς ή διανομής),
2. η σημασία του τομέα δραστηριότητας της μη καταχωρηθείσας οντότητας για την καταχωρηθείσα οντότητα,
3. τα χαρακτηριστικά των κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων που καθίστανται διαθέσιμοι, συμπεριλαμβανομένης της δυνητικής πρακτικής χρήσης τους από την καταχωρηθείσα οντότητα και τους ευχέρειας μεταβίβασής τους σε αυτήν,
4. Δεν θα θεωρούνται επωφελείς για καταχωρηθέν πρόσωπο ή οντότητα, οικονομικοί πόροι που απλώς και μόνον χρησιμοποιούνται από μη καταχωρηθέν πρόσωπο ή οντότητα για τον προσπορισμό κερδών τα οποία ενδέχεται εν μέρει να διανεμηθούν σε καταχωρηθέντα μέτοχο.

Σημειωτέον ότι η έμμεση διάθεση κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων σε καταχωρηθέντα πρόσωπα ή οντότητες μπορεί να συμπεριλαμβάνει επίσης τη διάθεση αυτών των στοιχείων σε πρόσωπα ή οντότητες που δεν ανήκουν σε καταχωρηθείσες οντότητες ούτε ελέγχονται από αυτές.

4) Υπάρχει η δυνατότητα να προσφέρουν οι Υπόχρεες Οντότητες δικαστηριακές υπηρεσίες (*litigation*) σε πρόσωπα που εμπίπτουν στις κυρώσεις;

Οι Υπόχρεες Οντότητες δύνανται να προσφέρουν δικαστηριακές υπηρεσίες (*litigation*) σε πρόσωπα τα οποία εμπίπτουν στις λίστες κυρώσεων μέχρι την τελεσιδικία και/ή την έκδοση διαταγμάτων, όμως απαγορεύεται η συνδρομή στην εκτέλεση αποφάσεων και/ή διαταγμάτων που θα παρακάμπτουν και/ή παραβιάζουν τις κυρώσεις. Τα πιο πάνω περιλαμβάνουν και διαδικασίες διαιτησίας καθώς και υπηρεσίες εκκαθαριστή.

Σημειώνεται ότι, σε οποιαδήποτε διαδικασία για την εκτέλεση απαίτησης, το βάρος απόδειξης ότι η ικανοποίηση της απαίτησης δεν απαγορεύεται, φέρει το πρόσωπο που επιδιώκει την ικανοποίηση της εν λόγω απαίτησης.

Σε κάθε περίπτωση σύμφωνα με το Άρθρο 5 του Κανονισμού ΕΕ269/2014, προβλέπεται κατά παρέκκλιση από το Άρθρο 2 (όπου δεσμεύονται όλα τα κεφάλαια και οικονομικοί πόροι των φυσικών και νομικών προσώπων) ότι οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών (εν προκειμένω το Υπουργείο Εξωτερικών), μπορούν να επιτρέπουν την αποδέσμευση ορισμένων δεσμευμένων κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) τα κεφάλαια ή οι οικονομικοί πόροι υπόκεινται σε διαιτητική απόφαση που εκδόθηκε πριν από την ημερομηνία κατά την οποία το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η οντότητα ή ο οργανισμός που αναφέρεται στο άρθρο 2 περιελήφθη στο παράρτημα Ι, ή υπόκεινται σε δικαστική ή διοικητική απόφαση που εκδόθηκε στην Ένωση, ή σε δικαστική απόφαση εκτελεστή στο οικείο κράτος μέλος πριν ή μετά από αυτήν την ημερομηνία·

β) τα κεφάλαια ή οι οικονομικοί πόροι θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για να ικανοποιηθούν απαιτήσεις οι οποίες έχουν κατοχυρωθεί βάσει τέτοιας απόφασης ή έχουν αναγνωρισθεί ως έγκυρες μέσω τέτοιας απόφασης, εντός των ορίων που θέτουν οι ισχύοντες νόμοι και κανονισμοί που διέπουν τα δικαιώματα των προσώπων τα οποία δικαιούνται να εγείρουν απαιτήσεις αυτού του είδους·

γ) η απόφαση δεν είναι προς όφελος φυσικού ή νομικού προσώπου, οντότητας ή οντότητας ή οργανισμού που έχει περιληφθεί στο παράρτημα Ι· και

δ) η αναγνώριση της απόφασης δεν αντίκειται στη δημόσια τάξη του κράτους μέλους.

Νοείται ότι σε περίπτωση που η Υπόχρη Οντότητα προσφέρει μόνο δικαστηριακές υπηρεσίες ως περιγράφονται ανωτέρω σε πρόσωπα τα οποία εμπίπτουν στις λίστες κυρώσεων, τότε η Υπόχρη Οντότητα δεν ενέχει υποχρέωση αναφοράς στον ΠΔΣ.

5) Οι νομικές συμβουλές θεωρούνται υπηρεσίες που εμπίπτουν στις κυρώσεις;

Γενικά, απαγορεύεται η συμμετοχή, εν γνώσει και εκ προθέσεως, σε δραστηριότητες (συμπεριλαμβανομένων και συμβουλών) με αντικείμενο ή αποτέλεσμα την καταστράτηγηση των μέτρων.

Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη αποτελεί σημαντικό στοιχείο του κράτους δικαίου και έχει εφαρμογή τόσο στο αστικό όσο και στο ποινικό και στο διοικητικό δίκαιο. Αποτελεί τόσο διαδικασία όσο και στόχο, και είναι καθοριστικής σημασίας για τα φυσικά πρόσωπα που επιδιώκουν να επωφεληθούν από άλλα δικονομικά και ουσιαστικά δικαιώματα^{1,1}

Ειδική μνεία πρέπει να γίνει στα συναφή δικαιώματα που προβλέπονται στην

¹ https://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_access_justice_ELL.pdf

Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), όπως έχουν ερμηνευθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως έχουν ερμηνευθεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης(ΔΕΕ) και ειδικότερα:

- το δικαίωμα στη νομική συμβουλή, στην υπεράσπιση και στην εκπροσώπηση (συμπεριλαμβανομένης της ποιότητας της νομικής συνδρομής, του δικαιώματος στον απαιτούμενο χρόνο και τις αναγκαίες ευκολίες για την προετοιμασία της υπεράσπισης και του δικαιώματος παραίτησης από την εκπροσώπηση)·
- δίκαιη και δημόσια ακρόαση ενώπιον ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου (συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος πρόσβασης σε δικαστήρια, του πεδίου εφαρμογής του δικαιώματος σε δίκαιη και δημόσια ακρόαση και εναλλακτικών οδών πρόσβασης στη δικαιοσύνη)·
- το δικαίωμα σε αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα (συμπεριλαμβανομένων των ουσιαστικών και θεσμικών απαιτήσεων του, καθώς και παραδείγματα διαθέσιμων ένδικων βοηθημάτων).

Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη παρέχει στα φυσικά πρόσωπα τη δυνατότητα να προστατεύονται από παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους, να ασκούν προσφυγές κατά αδικοπραξιών, να καταλογίζουν ευθύνες στην εκτελεστική εξουσία και να υπερασπίζονται εαυτόν στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών.

6) Ποιες πληροφορίες χρειάζεται να αποστέλλουν οι Υπόχρεες Οντότητες σε περίπτωση που προσφέρουν υπηρεσίες σε πελάτη (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) που εμπίπτει στις λίστες κυρώσεων;

Με βάση την Οδηγία E01/2022, το Τμήμα Εποπτείας και Συμμόρφωσης καλεί όλες τις υπόχρεες οντότητες (φυσικά και/ή νομικά πρόσωπα) που υπόκεινται στην Εποπτεία του ΠΔΣ όπως αποστείλουν στην ηλεκτρονική διεύθυνση aml@cba.org.cy, όλες τις πληροφορίες που κατέχουν σε σχέση με το φυσικό και/ή νομικό πρόσωπο που υπόκειται στις λίστες κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των ακόλουθων:

1. Αναγνωριστικά στοιχεία/ταυτοποίηση του εν λόγω πελάτη που εμπίπτει άμεσα και/ή έμμεσα στο καθεστώς κυρώσεων. Συγκεκριμένα, όσον αφορά φυσικά πρόσωπα, οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιλαμβάνουν, ειδικότερα, τα ονόματα (εάν είναι δυνατό και στην πρωτότυπη γλώσσα με τον κατάλληλο μεταγραμματισμό) συμπεριλαμβανομένων των ψευδώνυμων, της ημερομηνίας και του τόπου γεννήσεως, της υπηκοότητας, των αριθμών διαβατηρίων και δελτίων ταυτότητας, του φύλου, της διεύθυνσης, εάν είναι γνωστή, και της αρμοδιότητας ή του επαγγέλματος. Όταν πρόκειται για ομάδες, νομικά πρόσωπα ή οντότητες, οι πληροφορίες αυτές πρέπει να περιλαμβάνουν την ονομασία, τον τόπο και την ημερομηνία εγγραφής σε μητρώο, τον αριθμό εγγραφής σε μητρώο και τον τόπο εγκατάστασης.

2. Σε περίπτωση που ο πελάτης δεν είναι καταχωρηθέν πρόσωπο, συνοπτική διατύπωση/επεξήγηση της επιχειρηματικής σχέσης του πελάτη με το φυσικό και/ή νομικό πρόσωπο που εμπύπτει στο καθεστώς κυρώσεων, συνοδευόμενη από σχετικά τεκμήρια (π.χ. structure, πιστοποιητικά μετοχών κ.α.).
3. Αναφορά στις υπηρεσίες που παρέχουν οι Υπόχρεες Οντότητες στον εν λόγω πελάτη και οι πάροχοι αυτών των υπηρεσιών (Δικηγόροι / ΔΕΠΕ / ΕΠΔΥ).
4. Αναλυτική αναφορά στα περιουσιακά στοιχεία του πελάτη που δεσμεύτηκαν (πχ. κινητή ή/και ακίνητη περιουσία, καταθέσεις σε τραπεζικούς λογ/σμούς, οχήματα κτλ.) και την ενδεικτική αξία αυτών (να αναφέρονται ξεχωριστά οι αξίες) σε περίπτωση που οι Υπόχρεες Οντότητες γνωρίζουν ή οφείλαν να γνωρίζουν. Σε περιπτώσεις μετοχών, εάν δεν γνωρίζουν, ενδεικτικά την πραγματική αξία (market value), τότε να γίνεται αναφορά στην ονομαστική αξία αυτών.
5. Ημερομηνία λήψης μέτρων αναφορικά με τον εν λόγω πελάτη.

7) Δεν έχω πελάτες που υπόκεινται στις κυρώσεις. Οφείλω να ενημερώσω τον ΠΔΣ βάσει της Εγκυκλίου Ε01/2022;

Όχι, δεν υπάρχει οποιαδήποτε υποχρέωση ενημέρωσης.

8) Σε ποιες ενέργειες πρέπει να προβούν οι Υπόχρεες οντότητες εσωτερικά και πως μπορεί να υιοθετηθεί Πολιτική Κυρώσεων από τις Υπόχρεες Οντότητες;

- 8.1 Οι Υπόχρεες Οντότητες θα πρέπει να προβούν στις δέουσες ενέργειες για υιοθέτηση και εφαρμογή πλαισίου διαδικασιών συμμόρφωσης με τις κυρώσεις (Sanctions Compliance Program) και προβαίνουν σε ενδελεχή και συνεχή αξιολόγηση ρίσκου των πελατών τους², είτε με ξεχωριστό εγχειρίδιο, είτε με ένταξή τους στο υφιστάμενο εγχειρίδιο για την Καταπολέμηση Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες (AML Manual). Συστήνεται όπως οι Υπόχρεες Οντότητες εφαρμόσουν μια προσέγγιση βάσει κινδύνου (risk assessment approach) για τη δημιουργία ενός συστήματος που ελέγχει τους πελάτες σε σχέση με τις λίστες κυρώσεων.

Παράγοντες που μπορεί να αυξήσουν τον κίνδυνο και αυξάνουν τον λόγο για τον έλεγχο της λίστας, περιλαμβάνουν:

- πελάτες ή συναλλαγές με συνδέσμους σε χώρες/ δικαιοδοσίες που υπόκεινται σε κυρώσεις, ακόμη και αν οι πελάτες έχουν την έδρα τους εντός

² Στο *EU's Infographic on Sanctions Against Russia Over Ukraine* (<https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/eu-sanctions-against-russia-over-ukraine/>) παρουσιάζονται οι έξι τομείς της ρωσικής οικονομίας που επηρεάζονται άμεσα, όπως επίσης ο αριθμός των φυσικών και νομικών πρόσωπα που συμπεριλαμβάνονται στις λίστες κυρώσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κύπρου.

- πελάτες ή συναλλαγές που αφορούν πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα (PEP) από χώρες/ δικαιοδοσίες που υπόκεινται σε κυρώσεις
- πελάτες ή συναλλαγές που αφορούν πολύπλοκες εταιρικές δομές σε χώρες/ δικαιοδοσίες με υψηλούς κινδύνους χρηματοδότησης της τρομοκρατίας
- πελάτες που φαίνεται ότι δεν μπορούν να λάβουν χρήματα ή να στείλουν χρήματα από έναν τραπεζικό λογαριασμό στο όνομά τους, χωρίς καλό λόγο.

8.2 Οι Υπόχρεες Οντότητες θα πρέπει να θεσπίσουν και/ή εναρμονίσουν την πολιτική τους αναφορικά με τις κυρώσεις, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η συμμόρφωσή της με αυτές, καθώς και με την ισχύουσα νομοθεσία. Η πολιτική κυρώσεων θα πρέπει να περιλαμβάνει τις διαδικασίες αξιολόγησης κινδύνου κυρώσεων, KYC/CDD διαδικασίες που ενσωματώνουν διαδικασίες σχετικές με τις κυρώσεις, καθώς και εκπαίδευση του προσωπικού ειδικά για κυρώσεις.

Η συμμόρφωση με τις κυρώσεις συνεπάγεται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- α. Θέσπιση αξιολόγησης κινδύνου κυρώσεων
- β. Ανάπτυξη πολιτικών, διαδικασιών, συστημάτων και ελέγχων
- γ. Διαδικασίες ελέγχου σε βάσεις δεδομένων (screening)
- δ. Ανάπτυξη και προώθηση εσωτερικής διαδικασίας αναφοράς εκεί που ενδείκνυται
- ε. Τήρηση αρχείων
- στ. Εκπαίδευση προσωπικού

Οι Υπόχρεες Οντότητες πρέπει να βεβαιωθούν ότι όλο το αρμόδιο προσωπικό είναι ενήμερο και κατανοεί πλήρως τις υποχρεώσεις των σε σχέση με το καθεστώς κυρώσεων. Οιοσδήποτε πράξεις ή/και ενέργειες προς αυτή την κατεύθυνση ήτοι συναντήσεις με το προσωπικό για καθοδήγηση ή/και συζήτηση της προσέγγισης σε σχέση με το καθεστώς κυρώσεων, εκπαίδευση, τρόπους συνεχούς και απρόσκοπτης ενημέρωσης κτλ., θα πρέπει να τηρούνται εγγράφως ούτως ώστε να μπορούν να τεκμηριωθούν.

- ζ. Συνεχείς ενημέρωση/ επικαιροποίηση στοιχείων

Συνίσταται προς τις Υπόχρεες Οντότητες όπως ελέγχουν την λίστα κυρώσεων πριν την πραγματοποίηση μιας συναλλαγής ούτως ώστε να εκμηδενιστούν οι πιθανότητες οιοσδήποτε πελάτης που κατά την σύναψη

της επαγγελματικής σχέσης ήταν εκτός της λίστας κυρώσεων, να προστέθηκε στο ενδιάμεσο στις εν λόγω λίστες.

9) Τι πρέπει να κάνουν οι Υπόχρεες Οντότητες σε περίπτωση θετικών αποτελεσμάτων αναζήτησης:

- α. Οι θετικές αντιστοιχίσεις που εντοπίζονται μετά από μια διαδικασία έρευνας σε βάσεις δεδομένων πρέπει να είναι σωστές, θα πρέπει να εξακριβωθεί κατά πόσο πρόκειται για αληθινές αντιστοιχίσεις που αφορούν καθορισμένο πρόσωπο και όχι «ψευδώς θετικά».
- β. Οι θετικές αντιστοιχίσεις πρέπει να αναφέρονται αμέσως στον Λειτουργό Συμμόρφωσης, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την διερεύνηση και την αξιολόγηση του κατά πόσο μια θετική αντιστοίχιση είναι αληθινή.
- γ. Θα πρέπει να καθιερωθεί μια σαφής, εσωτερική διαδικασία υποβολής εκθέσεων/αναφορών, η οποία θα επιτρέπει στους εργαζόμενους να διαβιβάζουν προς τον Λειτουργό Συμμόρφωσης πληροφορίες σχετικά με μια θετική αντιστοίχιση. Η εν λόγω έκθεση/αναφορά θα πρέπει να κοινοποιείται σε όλους τους υπαλλήλους της Υπόχρεης Οντότητας που δυνατόν να σχετίζονται με το συγκεκριμένο πρόσωπο ή οντότητα.
- δ. Τα «ψευδώς θετικά» αποτελέσματα θα πρέπει να τεκμηριώνονται. Οι Υπόχρεες Οντότητες θα πρέπει να τηρούν αρχείο το οποίο θα περιέχει όλες τις ενέργειες στις οποίες έχουν προβεί, παρέχοντας όλες τις πληροφορίες/τεκμηρίωση και την λογική που υποστηρίζει το συμπέρασμα ότι η θετική αντιστοίχιση είναι «ψευδώς θετική» και όχι αληθινή αντιστοίχιση. Οι Υπόχρεες Οντότητες θα πρέπει να είναι σε θέση, όταν τους ζητηθεί, να αιτιολογήσουν στην εποπτική αρχή την καταλληλότητα, την επάρκεια και το εύρος των ενεργειών στις οποίες έχουν προβεί για τον προσδιορισμό μιας θετικής αντιστοίχισης ως «ψευδώς θετικό».

Αληθινές αντιστοιχίσεις και υποχρεώσεις αναφοράς

- α. Όταν μια πιθανή αντιστοίχιση προσδιορίζεται ως αληθινή, μετά από έρευνα και αξιολόγηση, οι Υπόχρεες Οντότητες θα πρέπει να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν πλήρως με τις απαιτήσεις των κυρώσεων.
- β. Στις περιπτώσεις όπου η επιχειρηματική σχέση δεν έχει αρχίσει ακόμη τότε, οι Υπόχρεες Οντότητες θα πρέπει να απέχουν από την σύναψη της, και να εφαρμόσουν αμέσως τις διαδικασίες αναφοράς.
- γ. Στις περιπτώσεις υφιστάμενου πελάτη, οι Υπόχρεες Οντότητες πρέπει να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για άμεση δέσμευση όλων των κεφαλαίων, χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και οικονομικών πόρων του

καθορισμένου προσώπου. Επιπλέον οι Υπόχρεες Οντότητες θα πρέπει να απέχουν από την εκτέλεση οποιασδήποτε συναλλαγής ή την παροχή οποιασδήποτε υπηρεσίας.

- δ. Σύμφωνα με το Α.23 του Νόμου για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας και την Προστασία των Θυμάτων του 2019 (Ν. 75(Ι)/2019), η παραπάνω υποχρέωση ισχύει για όλα τα ταμεία/επενδυτικών κεφαλαίων (funds), περιουσιακά στοιχεία και οικονομικούς πόρους που ανήκουν ή ελέγχονται, εν όλω ή εν μέρει, άμεσα ή έμμεσα από καθορισμένο πρόσωπο ή πρόσωπα και οντότητες που ενεργούν για λογαριασμό ή υπό τις οδηγίες καθορισμένου προσώπου.
- ε. Σε κάθε περίπτωση, οι Υπόχρεες Οντότητες θα πρέπει να ενημερώνουν τον ΠΔΣ για την ύπαρξη αληθινής αντιστοίχισης του πελάτη τους σε σχέση με τις οικονομικές κυρώσεις και τις ενέργειες που έχουν προβεί προκειμένου να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις των κυρώσεων και τις υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων. Οι Υπόχρεες Οντότητες θα πρέπει να έχουν σαφή διαδικασία αναφοράς η οποία θα τους επιτρέπει την αναφορά αληθινών αντιστοιχιών χωρίς καθυστέρηση.

10) Τι πρέπει να αναφέρουν οι Υπόχρεες Οντότητες σε περίπτωση θετικών αποτελεσμάτων αναζήτησης;

Η αναφορά προς τον ΠΔΣ θα πρέπει να περιλαμβάνει, τουλάχιστον, τις ακόλουθες πληροφορίες:

- 10.1 Πληροφορίες στις οποίες βασίστηκαν οι γνώσεις ή οι υποψίες που υποστηρίζουν το συμπέρασμα
- 10.2 Της ύπαρξης μιας αληθινής αντιστοιχίας
- 10.3 Όλες τις πληροφορίες που κατέχουν οι Υπόχρεες Οντότητες σε σχέση με το καθορισμένο πρόσωπο
- 10.4 Όλες τις πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το ύψος και την ποσότητα των κεφαλαίων και τους οικονομικούς πόρους που κατέχει νομικό πρόσωπο στο όνομα του ορισθέντος προσώπου, συμπεριλαμβανομένων:
- 10.4.1 Στοιχεία των περιουσιακών στοιχείων, όνομα και διεύθυνση του ιδιοκτήτη ή του υπεύθυνου των περιουσιακών του στοιχείων
- 10.4.2 Λεπτομέρειες οποιασδήποτε απόπειρας συναλλαγής που αφορά τα περιουσιακά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων:
- 10.4.2.1. Το όνομα και η διεύθυνση του αποστολέα
- 10.4.2.2. Το όνομα και η διεύθυνση του σκοπούμενου παραλήπτη

10.4.2.3. Ο σκοπός της επιχειρούμενης συναλλαγής

10.4.2.4. Η προέλευση των περιουσιακών στοιχείων

10.4.2.5. Ο επιδιωκόμενος προορισμός των περιουσιακών στοιχείων.

10.4.3 Πληροφορίες για τυχόν εταιρικά οχήματα, άμεσα ή έμμεσα, που ανήκουν στο καθορισμένο πρόσωπο.

11) Επιτρέπονται οιοσδήποτε Παρεκκλίσεις;

Στην Κυπριακή Δημοκρατία έχει συγκροτηθεί η Συμβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών Κυρώσεων (ΣΕΟΚ), η οποία εξετάζει αιτήματα από πιστωτικά ιδρύματα (για πελάτες τους φυσικά ή νομικά πρόσωπα) οι οποίοι συμπεριλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 269/2014 του Συμβουλίου καθώς και των πρόσφατων Κανονισμών που τον τροποποιούν, **για εξαίρεση και αποδέσμευση ορισμένων δεσμευμένων πόρων ή κεφαλαίων, υπό όρους**, αν αυτό θεωρηθεί απαραίτητο για λόγους που κυρίως αφορούν τα ακόλουθα:

- i. είναι αναγκαία για την κάλυψη των βασικών αναγκών των φυσικών ή νομικών προσώπων, οντοτήτων ή οργανισμών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι και των εξαρτώμενων από αυτά μελών της οικογενείας τους, περιλαμβανομένων των πληρωμών για είδη διατροφής, ενοικίου ή ενυπόθηκου δανείου, φαρμάκων και ιατρικής θεραπείας, φόρων, ασφαλιστρών και τελών προς επιχειρήσεις κοινής ωφελείας·
- ii. προορίζονται αποκλειστικά για την πληρωμή εύλογων επαγγελματικών αμοιβών ή την κάλυψη δαπανών που έχουν σχέση με την παροχή νομικών υπηρεσιών·
- iii. προορίζονται αποκλειστικά για την πληρωμή τελών ή επιβαρύνσεων για υπηρεσίες που αφορούν τη συνήθη τήρηση ή φύλαξη δεσμευμένων κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων· ή
- iv. είναι απαραίτητα για έκτακτα έξοδα, εφόσον η σχετική αρμόδια αρχή έχει κοινοποιήσει στα άλλα κράτη μέλη και στην Επιτροπή τους λόγους για τους οποίους κρίνει ότι θα πρέπει να χορηγηθεί ειδική άδεια, και αυτό τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν από τη χορήγηση της άδειας.

Τα αιτήματα προς την ΣΕΟΚ προωθούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα στα οποία διατηρούνται οι δεσμευμένοι λογαριασμοί μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων προς την ηλεκτρονική διεύθυνση: seok@mof.gov.cy.

Στοιχεία επικοινωνίας υπάρχουν στην ιστοσελίδα της ΣΕΟΚ, http://mof.gov.cy/assets/modules/wnp/articles/201607/10/docs/monada_efar_mogis_kirosewn.pdf

- v. Η Μονάδα Εφαρμογής Κυρώσεων (ΜΕΚ) εξετάζει αιτήματα τα οποία υποβάλλονται από ενδιαφερόμενα πρόσωπα (π.χ. Κύπριους πολίτες, κυπριακές εταιρείες, δικηγορικά/ελεγκτικά γραφεία, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα) αναφορικά με εξουσιοδοτήσεις/εγκρίσεις που προβλέπονται από τα σχετικά Ψηφίσματα του ΣΑ/ΟΗΕ και τους Κανονισμούς της Ε.Ε. και που άπτονται χρηματοπιστωτικών θεμάτων.

Τα αιτήματα προς τη ΜΕΚ, υποβάλλονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση sanctionsunit@mof.gov.cy σε ειδικό έντυπο <http://mof.gov.cy/assets/modules/wnp/articles/201607/10/docs/aitisi.docx> συνοδευόμενο από τα απαραίτητα υποστηρικτικά έγγραφα, τα οποία είναι συχνά πολυσέλιδα, προς εξέταση της αίτησης.

Η εν λόγω επιτροπή υποβάλλει σχετικές εισηγήσεις για έγκριση ή απόρριψη των αιτημάτων με την τελική απόφαση να λαμβάνεται συλλογικά ή κατά πλειοψηφία από τους Υπουργούς Οικονομικών, Εξωτερικών και Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού ή εκπρόσωπους τους.

Άλλες πληροφορίες και στοιχεία επικοινωνίας για τη ΜΕΚ, βρίσκονται στην ιστοσελίδα, http://mof.gov.cy/assets/modules/wnp/articles/201607/10/docs/monada_efar_mogis_kirosewn.pdf

Τέλος, υπενθυμίζουμε στις Υπόχρεες Οντότητες ότι απαγορεύεται η συμμετοχή, εν γνώσει και εκ προθέσεως, σε δραστηριότητες με αντικείμενο ή αποτέλεσμα την καταστρατήγηση των περιοριστικών μέτρων που έχουν τεθεί για την προστασία της εδαφικής ακεραιότητας, κυριαρχίας και ανεξαρτησίας της Ουκρανίας.

Ημερ. Έκδοσης: 05/04/2022

Ο ΠΔΣ δεν είναι η αρμόδια αρχή για τις κυρώσεις. Τα μέλη του ΠΔΣ δύνανται να επικοινωνούν με τον ΠΔΣ στην ηλεκτρονική διεύθυνση aml@cba.org.cy, όμως η ερμηνεία των κυρώσεων αποτελεί περίπλοκο εγχείρημα και εάν υφίσταται αμφιβολία αναφορικά με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτό, θα πρέπει να λαμβάνεται νομική συμβουλή. Ο ΠΔΣ δεν είναι σε θέση να επιβεβαιώνει κατόπιν αιτήματος, την επάρκεια των εσωτερικών μέτρων που λαμβάνονται από τα μέλη του ή το βαθμό συμμόρφωσης τους και δεν μπορεί να παρέχει νομική συμβουλή.

Ο ΠΔΣ δεν αποδέχεται οποιαδήποτε νομική ευθύνη για την εγκυρότητα, χρησιμότητα και ορθότητα των πηγών που αναφέρονται στο παρόν, παρότι έχει λάβει όλα τα δέοντα μέτρα φροντίδας. Ούτε το παρόν Εγχειρίδιο ούτε οι αναφερθείσες πηγές αποτελούν νομική συμβουλή. Το παρόν Εγχειρίδιο θα επικαιροποιείται και θα αναθεωρείται στον δέοντα βαθμό, βάσει των κατευθυντήριων γραμμών, των ερμηνειών και των πρακτικών που εκδίδονται και/ή εφαρμόζονται αντίστοιχα από καιρού εις καιρόν.

Πηγές:

- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R0328&from=EL>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0269&from=EL>
- <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/sanctions/restrictive-measures-ukraine-crisis/history-restrictive-measures-ukraine-crisis/>
- <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5664-2018-INIT/el/pdf>
- <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8519-2018-INIT/el/pdf>
- <http://mof.gov.cy/gr/%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B5%CE%AF%CE%B%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CF%8D%CE%BA%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CE%B9-%CF%85%CF%80%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%B5%CE%AF%CE%B%CF%85/announcement-of-ministry-of-finance-regarding-the-implementation-of-sanctions-against-russia>